

## TEMAT NR 11: PRZEMYSŁ I USŁUGI W AFRYCE

### **1. POZIOM ROZWOJU GOSPODARCZEGO AFRYKI.**

Afryka odznacza się bardzo dużym zróżnicowaniem poziomu rozwoju gospodarczego. Spośród trzydziestu państw świata o najniższej wartości **PKB na jednego mieszkańca (poniżej 1 ty. USD)** aż 26 znajduje się na tym kontynencie. Jednocześnie na przykład w Gabonie czy Gwinei Równikowej wartość tego wskaźnika jest wyższa niż w niektórych krajach Europy, takich jak Serbia, Białoruś czy Bułgaria.

Duży wpływ na poziom rozwoju gospodarczego Afryki wywiera jej **kolonialna przeszłość**. Gospodarka większości państw tego kontynentu jest wciąż **powiązana z polityką krajów wysoko rozwiniętych gospodarczo**, przede wszystkim byłych państw kolonialnych (np. Francji, Niemiec czy Wielkiej Brytanii). Ponieważ należą one do najważniejszych odbiorców produktów wytwarzanych w Afryce, mogą wpływać na ich ceny, a przez to – na dochody afrykańskich krajów.

Rozwój gospodarki w Afryce, zwłaszcza jej nowoczesnych działów, jest ograniczany także przez:

- a) brak funduszy na inwestycje,
- b) bardzo duże zadłużenie zagraniczne większości państw,
- c) wysoki poziom analfabetyzmu,
- d) niedobór wykwalifikowanych pracowników,
- e) wojny, ataki terrorystyczne i brak stabilności politycznej.

### **2. PRZEMYSŁ WYDOBYWCZY W AFRYCE.**

Afryka jest zasobna w **surowce mineralne**. Pochodzi z niej około połowy światowej produkcji **kobaltu oraz platyny, chromu i diamentów**. Ten kontynent zaspokaja też około 1/3 światowego zapotrzebowania na **złoto, mangan i uran**. W Afryce wydobywa się ponadto znaczną ilość **ropy naftowej i rud miedzi**. Przemysł państw afrykańskich, na których obszarze występują bogate złoża surowców mineralnych, opiera się zatem głównie na ich wydobyciu i eksporcie do krajów Europy, Azji i Ameryki Północnej. Rozwój tego działu gospodarki w wielu krajach utrudnia jednak **słabo rozwinięta infrastruktura transportowa**. Dotarcie do znacznej części bogatych złóż, a następnie sprzedaż surowców za granicę wymagają bowiem przeprowadzenia kosztownych inwestycji, m.in. kolejowych i portowych.

### **3. PRZEMYSŁ PRZETWÓRCZY W AFRYCE.**

**Przemysł przetwórczy** w większości afrykańskich państw jest wciąż przestarzały i mało wydajny, dlatego odgrywa niewielką rolę w gospodarce. W Afryce obejmuje on głównie

produkcję artykułów spożywczych, włókiennictwo, hutnictwo i przetwórstwo surowców w przemyśle chemicznym. Dość dobrze jest on rozwinięty na przykład w RPA, Egipcie i Algierii.

#### **4. NOWOCZESNE DZIAŁY GOSPODARKI W KRAJACH AFRYKI.**

W ostatnich latach w Afryce dynamicznie rozwijają się **usługi telekomunikacyjne**. Na początku XXI wieku, m.in. dzięki inwestycjom korporacji międzynarodowych, np. Google, Intel, Microsoft czy Huawei, Afryka stała się jednym z najszybciej powiększających się rynków telefonii komórkowej. Mimo, że w wielu miejscach wciąż brakuje prądu i zasięgu, a dostęp do szerokopasmowego internetu jest drogi, znaczenie **usług mobilnych** nieustannie wzrasta. Dzieje się tak, ponieważ coraz powszechniejszy dostęp do smartfonów i aplikacji mobilnych umożliwia zwiększenie dochodów wielu grupom zawodowym, np. rolnikom, rybakom czy taksówkarzom. Aplikacje mobilne wpływają też na poprawę dostępu do opieki zdrowotnej – ułatwiają diagnostykę wad wzroku czy umówienie się na wizytę lekarską.

#### **5. TURYSTYKA.**

W gospodarce Afryki zwiększa się również rola **turystyki**. Największy potencjał rozwoju tego działu usług mają obecnie RPA, Seszele, Mauritius i Kenia. Natomiast w najpopularniejszych turystycznie krajach, takich jak Maroko, Egipt czy Tunezja, rozwój turystyki w ostatnich latach został zahamowany przez niespokojną sytuację polityczną i ataki terrorystyczne.

#### **6. CHIŃSKIE INWESTYCE W AFRYCE.**

Istotny wpływ na rozwój gospodarczy wielu państw afrykańskich mają inwestycje przedsiębiorstw z Chin. Są one prowadzone przede wszystkim w Angoli, Etiopii oraz Kenii. Początkowo Chińczycy inwestowali głównie w wydobycie surowców mineralnych czy rolnictwo. Z czasem zaczęli interesować się również innymi działami, np. telekomunikacją, bankowością, transportem oraz logistyką i edukacją. Obecnie Chiny są najważniejszym partnerem handlowym Afryki oraz liderem w finansowaniu infrastruktury na kontynencie.

#### **7. GOSPODARKA KRAJÓW AFRYKI.**

Od połowy lat dziewięćdziesiątych XX wieku gospodarka Afryki dynamicznie się rozwija. Dzieje się tak głównie dzięki eksportowi surowców mineralnych. W ostatnich latach istotną rolę zaczęły odgrywać także turystyka oraz bardziej nowoczesne działy gospodarki, takie jak telekomunikacja. Jednocześnie w wielu krajach głównym źródłem utrzymania większości obywateli nadal jest rolnictwo.

**a) rolnictwo** – w gospodarce Afryki rolnictwo nadal odgrywa istotną rolę. Ten sektor zatrudnia nieco ponad połowę wszystkich pracujących w Afryce. W niektórych krajach, takich jak Burkina Faso, Czad czy Rwanda, udział jest jeszcze wyższy. Wielkość zatrudnienia nie przekłada się jednak na wydajność rolnictwa.

**b) przemysł** – podstawą rozwoju gospodarczego wielu państw Afryki są wpływy ze sprzedaży surowców mineralnych za granicę. Na przykład w Angoli czy Algierii stanowią one ponad 90% wartości eksportu.

**c) telekomunikacja** – dynamiczny rozwój gospodarczy wielu państw Afryki, np. Nigerii, Mozambiku, Kamerunu, Kenii czy Rwandy, powoduje, że wzrasta w nich znaczenie nowoczesnych usług, m.in. telekomunikacji. Ponieważ coraz więcej osób korzysta z telefonów komórkowych oraz internetu, rządy wspierają przedsiębiorstwa z sektora informatycznego. Zajmują się one między innymi tworzeniem innowacyjnych aplikacji oraz oprogramowania w dziedzinie finansów, komunikacji, ochrony zdrowia czy transportu.

**d) turystyka** – piękne krajobrazy, dzika przyroda, starożytne budowle oraz słoneczna pogoda to atrakcje, które przyciągają do krajów afrykańskich dziesiątki milionów turystów. W niektórych państwach turystyka stanowi filar gospodarki. Na przykład na Seszelach bezpośrednio i pośrednio w turystyce zatrudnionych jest aż 64% pracujących, a całkowity udział tego działu usług w tworzeniu PKB wynosi ponad 58%.

## **MATERIAŁY I POMOCY EDUKACYJNE DO TEMATU – PRZEMYSŁ I USŁUGI W AFRYCE**

Planeta Nowa 8, Podręcznik do geografii dla klasy ósmej szkoły podstawowej, Tomasz Rachwał, Dawid Szczypiński, Nowa Era, Warszawa 2018

Portale i strony internetowe – [afryka.biz.pl](http://afryka.biz.pl), [pl.wikipedia.org](http://pl.wikipedia.org), [encyklopedia.pwn.pl](http://encyklopedia.pwn.pl), [brainly.pl](http://brainly.pl), [zapytaj.onet.pl](http://zapytaj.onet.pl), [www.edukator.pl](http://www.edukator.pl), [geografia24.pl](http://geografia24.pl), [epodreczniki.pl](http://epodreczniki.pl), [echiny.pl](http://echiny.pl), [www.exporter.pl](http://www.exporter.pl), [pl.wikivoyage.org](http://pl.wikivoyage.org), [studylibpl.com](http://studylibpl.com), [turystyka.wp.pl](http://turystyka.wp.pl), [www.investafrica.pl](http://www.investafrica.pl), [www.przedreptacswiat.pl](http://www.przedreptacswiat.pl), [turystyka.org.pl](http://turystyka.org.pl), [geografia24.pl](http://geografia24.pl), filmy na YouTube o turystyce w Afryce.

## **POLECENIA DO WYKONANIA**

Proszę przeczytać powyższe streszczenie, ewentualnie temat z podręcznika „Przemysł i usługi w Afryce”, str. 77 – 81 lub skorzystać ze źródeł internetowych, a następnie odpowiedzieć na pytania i wysłać odpowiedzi do 5 maja 2020 r. na maila: rsegda1@o2.pl:

- 1. Wymień przyczyny poziomu gospodarczego Afryki.**
- 2. Scharakteryzuj przemysł wydobywczy i przetwórczy w Afryce.**
- 3. Przedstaw gospodarkę krajów Afryki.**

W razie problemów proszę pisać do mnie na wyżej podanego maila.